៩-ឯកសារផ្សេងៗជាប់ទំនៀមទម្លាប់ខ្មែរ

៩-១ មហាសង្ក្រាន្ត

មុននឹងអធិប្បាយអំពី មហាសង្ក្រាន្ត ជាទូទៅ ខ្ញុំសូមលើកយក សង្ក្រាន្ត គឺថ្ងៃចូលឆ្នាំថ្មី ឆ្នាំ ២០០៧ ជាឧទាហរណ៍ ។

នេះនឹងគណនាឆ្នាំកុរ នព្វស័កព.ស. ២៥៥១ ឆ្នាំនេះសង្ក្រាន្តចូលមកនៅថ្ងៃសៅរ៍ ១២ រោចខែចេត្រត្រូវនឹងថ្ងៃទី១៤ ខែមេសា ឆ្នាំ២០០៧ វេលាម៉ោង១២នឹង៤៨នាទី ព្រះអាទិត្យចរចេញពី មីនរាសី ចូលទៅឋិតនៅក្នុងមេសរាសី ដើរផ្លូវគោចរវិថីតាមវង់គោចររបស់ខ្លួន មានទេពធីតាមួយអង្គដែលត្រូវវេន ចុះមករក្សាលោកធាតុ នាមមហោទរា បុត្រីទី៧នៃកបិលមហាព្រហ្ម ទ្រង់គ្រឿងអលង្ការនិលរតន៍ (ត្បូងពណ៌ខៀវ) សៀតផ្កាត្រកៀត (ពួកត្រាវ) ភក្សាហារសាច់ទ្រាយ ទ្រង់គង់ពាក់ចៀងលើសត្វក្ងោក ព្រះហស្តស្តាំកាន់ចក្រ ព្រះហស្តឆ្វេងកាន់ត្រីសូល៍ នាំអស់ទេពកញ្ញាទាំងមួយសែនកោដិ ទៅកាន់គុហាកែវឈ្មោះគន្ធមាលី នាទីភ្នំកៃលាស នៅហិមពាន្ត ទីប្រតិស្ឋានទុកព្រះសិរសា កបិលមហាព្រហ្ម ជាព្រះបិតា តម្កល់លើពានមាសនាំចេញមកដង្ហែប្រទក្សិណភ្នំព្រះសុមេរុតាមផ្លូវព្រះអាទិត្យ ចរជាគំរប់៦០នាទី ទើបនាំទៅតម្កល់ទុកនៅកន្លែងដើមវិញ ហើយប្រជុំទេវបុត្រទេវធីតាចូលទៅស្រង់ទឹកក្នុងមហាស្រះអនោតត្តដែលមានទឹកហូរចេញពីបំពង់កែវត្រជាក់ក្សេមក្សាន្ត ទើបនាំគ្នាទៅសមាទានសីល ក្នុងភគវតីសភា ដែលវិស្សុកម្មទេវបុត្រនិម្មិតថ្វាយដើម្បីបន្ទោ បង់អពមង្គលឲ្យជ្រះស្រឡះ ចំរើនសិរីសួស្តីជ័យមង្គលអាយុ យឺនយូរដល់ទេវតា និងមនុស្សលោក តាំងពីឆ្នាំថ្មីចូលមកដល់ បានសុខក្សេមក្សាន្តតរៀងទៅ។ ថ្ងៃអាទិត្យ១៣រោចខែចេត្រ ជាវារៈវនប័ត ថ្ងៃចន្ទ១៤រោចខែចេត្រ ជាវារៈឡើងស័ក គម្រប់សង្ក្រាន្ត៣ថ្ងៃចូលជាសកលឆ្នាំកុរ នព្វស័ក ពស២៥៥១ តរៀងទៅ។   ក្នុងឱកាសសង្ក្រាន្តទាំង៣ថ្ងៃនេះសូមប្រជាជនប្រុសស្រីរៀបចំទេវតាពលីទទួលស្វាគមន៍ទេវតាឆ្នាំថ្មី និង អុជប្រទីប ធូបលា ហើយខិតខំលះបង់ចិត្តអាក្រក់ដែលកើតមានក្នុងឆ្នាំចាស់នោះឲ្យជ្រះស្រឡះតាំងចិត្តប្រព្រឹត្តល្អក្នុងឆ្នាំថ្មី

ធ្វើបុណ្យឲ្យទានតាមប្រពៃណី រក្សាសីលឲ្យបានខ្ជាប់ខ្ជួន នោះទេវតានឹងឲ្យពរ សព្វសាធុការលោកអ្នកនឹងមានសិរីសួស្តីសុភមង្គលវិបុលសុខគ្រប់ប្រការ ត្រជាក់ត្រជុំ អាយុ យឺនយូរ តរៀងទៅ។

តទៅនេះ ដើម្បីងាយយល់អំពីប្រតិទិនខ្មែរ ខ្ញុំចែកអត្ថបទជា៣ចំពូក។

ចំពូកទី១ - សុរិយគតិ នឹង ចន្ទគតិ

នៅប្រទេសខ្មែរយើង មុនសម័យបារាំង យើងប្រើ ថ្ងៃ ខែ ឆ្នាំ ទៅតាមចន្ទគតិសុទ្ធ តែមកដល់សម័យបារាំង យើងមានប្រើចន្ទគតិផងសុរិយគតិផង លុះក្រោយសម័យបារាំង យើងប្រើតែសុរិយគតិសុទ្ធ។ ដោយហេតុថាប្រជាជនប្រទេសខ្មែរយើង កាន់ព្រះពុទ្ធសាសនា តែងនាំគ្នាធ្វើបុណ្យទានទៅតាមប្រពៃណី និង ទៅតាមព្រះពុទ្ធបញ្ញត្តិដែលយកតាមចន្ទគតិទាំងអស់ ដូច្នេះយើងគួរយល់ន័យខ្លះៗដែលប្រើក្នុងចន្ទគតិ។

១- **រដូវ** - តាមចន្ទគតិ រដូវមាន៣ ហើយរដូវនីមួយៗមានរយៈពេល៤ខែ គឺ:

* ហេមន្តរដូវ ជារដូវទឹកសន្សើមឬរដូវរងា ចាប់ផ្តើមពី ១រោចខែកត្តិកដល់១៥កើតខែផល្គុន

* គិម្ហរដូវ ជារដូវក្តៅ ចាប់ផ្តើមពី ១រោចខែផល្គុនដល់១៥កើតខែអាសាឍ

* វស្សានរដូវ ជារដូវភ្លៀងផ្គរ ចាប់ផ្តើមពី ១រោចខែអាសាឍដល់១៥កើតខែកត្តិក។

តែរដូវតាមចន្ទគតិនោះមិនទៀងទាត់ទេ បើច្រើនឆ្នាំទៅ រដូវរងានឹងក្លាយទៅជារដូវក្តៅៗក្លាយទៅជារដូវរងាមិនខាន ។ ព្រោះតាមចន្ទគតិមួយជុំរដូវ មាន៣៥៤ថ្ងៃ ហើយចំពោះសុរិយគតិវិញ មួយជុំរដូវ មាន៣៦៥ថ្ងៃ ហើយរដូវក្តៅរងាក្តី រដូវភ្លៀងក្តី រដូវផ្កា-ផ្លែឈើក្តី សុទ្ធតែតាមសុរិយគតិទាំងអស់។ ដូច្នេះហើយបានជាពេលក្រោយមក វេលាចាប់ផ្តើមប្រើចុល្លសករាជទើបត្រឡប់ប្រើ តាមសុរិយគតិវិញ ហើយកំណត់យកចូលឆ្នាំក្នុងខែចេត្រដែលជារដូវក្តៅ។ (ឯកសារលេខ ៤-៥)

២- **ឆ្នាំ** - តាមចន្ទគតិ ឆ្នាំមាន៣យ៉ាងគឺ:

* ឆ្នាំជាសុភាពឬឆ្នាំប្រក្រតី មាន៣៥៤ថ្ងៃ ចែកចេញជា១២ខែ

* ឆ្នាំចន្ទ្រាធិមាសឬឆ្នាំអធិកវារៈ មាន៣៥៥ថ្ងៃ ចែកចេញជា១២ខែ

* ឆ្នាំអធិកមាស មាន៣៨៤ថ្ងៃ ចែកចេញជា១៣ខែ គឺខែអាសាឍពីរដង ហៅបឋមាសាឍ និងទុតិយាសាឍ ។

<u>ឈ្មោះឆ្នាំទាំង១២ គឺ</u>:

ឆ្នាំទី១ ជូត ឆ្នាំកណ្ដុរ

ឆ្នាំទី២ ឆ្លូវ ឆ្នាំគោ

ឆ្នាំទី៣ ខាល ឆ្នាំខ្លា

ឆ្នាំទី៤ ថោះ ឆ្នាំទន្សាយ

ឆ្នាំទី៥ រោង ឆ្នាំនាគ

ឆ្នាំទី៦ ម្សាញ់ ឆ្នាំពស់

ឆ្នាំទី៧ មមី ឆ្នាំសេះ

ឆ្នាំទី៨ មមែ ឆ្នាំពពែ

ឆ្នាំទី៩ វក ឆ្នាំស្វា

ឆ្នាំទី១០ រកា ឆ្នាំមាន់

ឆ្នាំទី១១ ច ឆ្នាំឆ្កែ

ឆ្នាំទី១២ កុរ ឆ្នាំជ្រូក ។

៣- **<u>ខែ</u>** - តាមចន្ទគតិ ខែមាន១២ ចែកជាពីរចំណែកគឺ:

* ខែ ដែលមាន៣០ថ្ងៃ ហៅ ខែពេញ (ញី)

* ខែ ដែលមាន២៩ថ្ងៃ ហៅ ខែខាត (ឈ្មោល)

ខែនីមួយៗចាប់ផ្ដើមពី ១កើត ដល់ ១៥កើត និង ពី ១រោច ដល់ ១៤រោច(ខែខាត) ឬ ១៥រោច(ខែពេញ)

-ថ្ងៃ៨កើតនិង ថ្ងៃ៨រោច ហៅ <u>ថ្ងៃសីល</u>

-ថ្ងៃ១៤កើត និង ថ្ងៃ១៣រោច(ខែខាត) ឬ ១៤រោច(ខែពេញ) ហៅ <u>ថ្ងៃកោរ</u>

-ថ្ងៃ១៥កើត ហៅថ្ងៃ <u>ពេញបូណ៌មី</u>

- ថ្ងៃ ១៤រោច(ខែខាត) ឬ ១៥រោច(ខែពេញ) ហៅថ្ងៃ <u>ដាច់ខែ</u> ។

ឈ្មោះខែនីមួយៗមានឈ្មោះដែលហោរាហៅឬក្សមានដួងជាសំគាល់។

<u>ឧទាហរណ៍</u>

ឬក្សមិគសិរមានដួងក្តាន់ជាសំគាល់

ខែទី១ មិគសិរ ក្តាន់ ២៩ថ្ងៃ

ខែទី២ បុស្ស ក្តាម ៣០ថ្ងៃ

ខែទី៣ មាឃ ស្វាព្រាហ្មណ៍ ២៩ថ្ងៃ

ខែទី៤ ផល្គុន គោ ៣០ថ្ងៃ

ខែទី៥ ចេត្រ ខ្លា ២៩ថ្ងៃ

ខែទី៦ ពិសាខ ក្របី ៣០ថ្ងៃ

ខែទី៧ ជេស្ឋ ពពែ ២៩ ឬ ៣០ថ្ងៃ

ខែទី៨ អាសាឍ សីហៈ ៣០ថ្ងៃ

ខែទី៩ ស្រាពណ៍ ផ្កាឈើ ២៩ថ្ងៃ

ខែទី១០ ភទ្របទ រមាស ៣០ថ្ងៃ

ខែទី១១ អស្សុជ សេះ ២៩ថ្ងៃ

ខែទី១២ កត្តិក កូនមាន់ ៣០ថ្ងៃ ។

៤ -<u>ថ្ងៃ</u> - ថ្ងៃទាំងអស់មាន៧ គឺ :

អាទិត្យ ចន្ទ អង្គារ ពុធ ព្រហស្បតិ៍ សុក្រ សៅរ៍ ។

ខ្មែរយើងរាប់ថ្ងៃអាទិត្យជាថ្ងៃទី១ ថ្ងៃនីមួយៗចប់នៅវេលាអធ្រាត្រ ។ ប៉ុន្តែ តាមពុទ្ធបញ្ញត្តិ ថ្ងៃនីមួយៗចប់នៅពេលអរុណរះ។

<u>ចំពូកទី២</u> - មហាសង្ក្រាន្ត

ជាធម្មតា ប្រតិទិនសុរិយគតិ-ចន្ទគតិ ត្រូវបានរៀបរៀងដោយក្រុមហោរាសាស្ត្រ និង ទំនៀមទម្លាប់នៃព្រះបរមរាជវាំង។

១ - <u>**សករាជ**</u> - សករាជមានន័យថា "កាល,យុគ,សម័យ" សំរាប់សំគាល់ព្រឹត្តិការណ៍ ឬហេតុអស្ចារ្យណាមួយ។ សករាជដែលប្រើ ក្នុងប្រទេសខ្មែរតាំងពីបូរាណកាលមក មានៈ

១- <u>បូរាណសករាជ</u> ចាប់ផ្តើម៩១

ឆ្នាំមុនពុទ្ធសករាជតែត្រូវបានយើងឈប់ប្រើយូរហើយពុំដឹងហេតុអ្វីទេ

២- <u>ពុទ្ធសករាជ</u> ចាប់ផ្តើម៥៤៤ឆ្នាំមុនគ្រិស្តសករាជ រាប់ពីថ្ងៃ

ព្រះពុទ្ធទ្រង់បរិនិព្វានបាន១ថ្ងៃ គឺ ពី១រោចខែពិសាខឆ្នាំម្សាញ់

៣- <u>មហាសករាជ</u> ចាប់ផ្តើមក្នុងឆ្នាំ៧៩គ្រិស្តសករាជ ត្រូវនឹងឆ្នាំថោះ។

ខ្មែរយើងនិយមប្រើ មហាសករាជ នៅសម័យអង្គរ និង មុនសម័យអង្គរ។

ឯកសារជាច្រើននិយាយពីប្រវត្តិសករាជនេះ តែមិនដូចគ្នាសុទ្ធសាធទេ។ មាននិទាន ថានៅប្រទេសឥណ្ឌាខាងត្បូងមានការរាតត្បាតយ៉ាងខ្លាំងពីពួកសក:។ ក្រោយពីបាន មហាជោគជ័យយ៉ាងសម្បើមមក ពួកនេះបានលើកក្សត្រិយ៍របស់ ខ្លួនព្រះនាម "<u>សាលីវាហន:</u>" ឲ្យឡើងសោយរាជ្យ។ ស្តេចអង្គនេះបានតាំងសករាជ របស់ខ្លួនហៅថាសក:។

រាជពង្សាវតារខ្មែរថាព្រះបាទសម្តេចព្រះ "អរិដ្ឋពលពាហនោព្រះកេតុមាលា" បានតាំងសករាជមួយដែរក្នុងព.ស៦២៣។

(ឯកសារលេខ៤-៩)

ឯកសារនិងសីលាចារិកនៅប្រទេសខ្មែរ និងនៅប្រទេសឥណ្ឌា សរសេរថាសក: ឥតមានប្រើពាក្យមហាសករាជដូចឥឡូវនេះទេ ។

៤- <u>ចុល្លសករាជ</u>

ចាប់ផ្តើមក្នុងឆ្នាំ ៦៣៩ នៃគ្រិស្តសករាជ ត្រូវនឹងឆ្នាំកុរ។ គេពុំបានដឹងច្បាស់ពីប្រវត្តិ សករាជនេះទេ គ្រាន់តែដឹងថាប្រហែលចាប់ផ្តើមនៅប្រទេសឥណ្ឌាមុនគេ។

ពង្សាវតារភូមាបានអះអាងថាចុល្លសករាជជាស្នាព្រះហស្ត របស់ព្រះសង្ឃមួយអង្គព្រះនាម"សង្ក័រត្នមុនៀវាហន"។ ព្រះសង្ឃ អង្គនេះជាអ្នកជំនាញខាងក្បួនហោរាទស្សន៍ ទាយ ក្រោយពីចាកសិក្ខាបទ និង

ដេញស្ដេចសោយរាជ្យរួចហើយ ក៏តែងតាំង ខ្លួនឯងជាស្ដេចនៅភូមា ។ (ឯកសារលេខ ៤-៧)

រាជពង្សាវតារខ្មែរយើងថាព្រះបាទបទុមសុរិយវង្សបានតាំងសករាជមួយដែរក្នុង ព.ស១១៨៣។ (ឯកសារលេខ ៤-៩)

២ - ***ស័ក*** - ស័កមានទាំងអស់១០គឺ:

ឯកស័ក ទោស័ក ត្រីស័ក ចត្វាស័ក បញ្ចស័ក ឆស័ក សប្ដស័ក អដ្ឋស័ក នព្វស័ក សំរឹទ្ធិស័ក

ខ្មែរយើងប្រើស័កភ្ជាប់ជាមួយសករាជ គឺថាស័ករបស់ឆ្នាំ។ ឧទាហរណ៍ ឆ្នាំកុរ នព្វស័ក ពស២៥៥១។

យើងពុំដឹងច្បាស់ថាតើអ្នកណាបានបង្កើតស័កនេះទេ គួរកត់សំគាល់ថានៅប្រទេសផ្សេងៗឯទៀតដែលមានប្រជាជនកាន់ព្រះពុទ្ធសាសនាដូចប្រទេសកម្ពុជាដែរ ដូចជាប្រទេសលង្កា គេគ្មានប្រើស័ក និង ឈ្មោះឆ្នាំទេ គេថាពុទ្ធសករាជ២៥០០ ឬគ្រិស្តសករាជ១៩៥៦តែម្ដង។ នៅប្រទេសឥណ្ឌា ក្នុងអាណាខេត្រខ្លះគេប្រើតែសករាជដូចប្រទេសលង្កាដែរ។ ប្រទេសភូមាក៏គ្មានប្រើឈ្មោះឆ្នាំឬស័កដែរ គេនិយមប្រើសករាជតែម្ដងដូចជាពស២៥០០។ សៀវភៅរបស់លោកភួងនួន បញ្ជាក់ថា ស័កកើតជាមួយចុល្ទសករាជគឺថាចុល្ទសករាជកើតឆ្នាំណា គេសន្មតឆ្នាំនោះជាឯកស័ក។ចំណែកឯសៀវភៅរបស់លោកលី សុវី ថាស័កកើតក្នុងសម័យព្រះបាទកេតុមាលាបានឡើងសោយរាជ្យ។ ប្រជានុរាស្ត្របានតែងតាំងមហាសករាជពីឆ្នាំថោះពុទ្ធសករាជ៦២៣។បើយោងទៅលើប្រវត្តិខាងលើនេះឃើញថាស័កជារបស់មហាសករាជឬចុល្ទសករាជ មិនមែនស័ករបស់ព្រឹត្តិការណ៍ណាមួយឡើយ។ សូមជួយសង្កេត ឧទាហរណ៍ខាងក្រោមនេះ៖

ឆ្នាំគ.ស២០០៧ត្រូវនឹងឆ្នាំកុរ មហាសករាជ១៩២៩ ត្រូវនឹង ចុល្ទសករាជ១៣៦៩ ត្រូវនឹង ព.ស២៥៥១ នព្វស័ក។ យើងឃើញថានព្វស័ក(លេខខាងចុង)ត្រូវនឹងមហាសករាជនឹងចុល្ទសករាជមែន ចុះហេតុអ្វីបានជាយើងថា ឆ្នាំកុរព.ស២៥៥១ នព្វស័កដែរ? ចម្លើយខាងលើនេះមាននៅក្នុងសៀវភៅ "បញ្ជាក់សករាជ" របស់លោក

ក្ងង នួន ភ្នំពេញ ១៩៥៧ ពិនិត្យដោយសម្ដេចសង្ឃរាជជួន ណាត ដូចតទៅះ
ព្រះពុទ្ធទ្រង់បរិនិព្វានក្នុងឆ្នាំម្សាញ់បញ្ចស័ក។ បើយើងរាប់ថយក្រោយមកវិញ
ឃើញថាឆ្នាំម្សាញ់ដែលព្រះពុទ្ធទ្រង់បរិនិព្វាននៅលើនព្វស័កទេ។
បើស័កកើតក្រោយពុទ្ធសករាជ ហេតុអ្វីយើងមានប្រើស័កក្នុងឆ្នាំម្សាញ់មុនមានមហា
សករាជ និងចុល្លសករាជហើយឈ្មោះស័កមិនត្រូវទៀតផង? លោក
ឧកញ៉ាហោរាធិបតី អ៊ុម យក់ មានប្រសាសន៍ ថា ឯកស័កដែលមានសព្វថ្ងៃនេះ
ចាប់ផ្ដើមប្រើជាមួយគ្នានឹងចុល្លសករាជហើយសំរាប់តែចុល្លសករាជទេគឺថាចុល្លសក
រាជកើតឆ្នាំណា គេសន្មតឆ្នាំនោះជាឯកស័ក។
ឯបញ្ចស័កដែលគេកំណត់ទុកក្នុងឆ្នាំម្សាញ់កាលព្រះពុទ្ធទ្រង់បរិនិព្វាននោះ
គ្រាន់តែជាទីសំគាល់ខន្ធ៥នៃព្រះអង្គ ដែលរំលត់ក្នុងពេលនោះ។

៣ - **ពុទ្ធសករាជខុសគ្នា** - ក្នុងឆ្នាំវកខ្មែរត្រូវនឹងគ្រិស្តសករាជ ១៩៥៦ ភូមាកំណត់ថា
ពុទ្ធសករាជ២៥០០ឆ្នាំ ចុល្លសករាជ១៣១៨ឆ្នាំ បានធ្វើបុណ្យធំមួយ
ដែលយើងហៅថា "បុណ្យពាក់កណ្ដាលពុទ្ធសាសនា"។ ចំណែកស្រុកខ្មែរយើង
បុណ្យឆ្លងចេតីយសារីរិកធាតុបានប្រព្រឹត្ត ទៅនៅថ្ងៃអាទិត្យ
១៤កើតខែពិសាខឆ្នាំរកានព្វស័ក២៥០០ត្រូវនឹងថ្ងៃ១២ឧសភា ១៩៥៧។ ហេតុអ្វីក៏
ខុសគ្នា១ឆ្នាំ?នៅប្រទេសឥណ្ឌា លង្កា និង ភូមា គេប្រើ "ពុទ្ធសករាជបច្ចុប្បន្ន" គឺឆ្នាំ
ដំបូងរបស់ពុទ្ធសករាជជាឆ្នាំទី១ ចំណែកឯ ប្រទេសខ្មែរ សៀម លាវ គេរាប់ឆ្នាំដំបូង
របស់ពុទ្ធសករាជជាឆ្នាំទី០(សូន្យ) លុះកន្លងទៅបានមួយឆ្នាំ ទើបហៅថាឆ្នាំទី១ ។
(ឯកសារលេខ ៤-៧)
សេចក្ដីអធិប្បាយខាងលើបញ្ជាក់ថាខ្មែរយើងរាប់ឆ្នាំ២៥០០ លុះត្រាតែឆ្នាំនោះ
កន្លងផុត។ តែក្រោយពីគ.ស១៩៥៧មក សម្ដេចសង្ឃ ជួន ណាត សម្រេចឲ្យយក
ពុទ្ធសករាជបច្ចុប្បន្នមកប្រើវិញដូចប្រទេសនានាដែលកាន់ពុទ្ធសាសនាទាំងអស់
(ក្ងង នួន) ។

៤ - **អធិកមាស** - ឆ្នាំមាន១៣ខែ ឧបមាដូចនៅថ្ងៃពេញបូណ៌មីខែមាឃឆ្នាំឆ្លូវសប្ដស័ក
ចុល្លសករាជ១២៨៧ ព្រះចន្ទស្ថិតក្នុងឫក្សខែបុស្ស   ពេញបូណ៌មីខែផល្គុនព្រះ

ចន្ទស្ថិតក្នុងឫក្សខែមាឃ។ គោចរព្រះចន្ទយឺតដូច្នេះបានជាឆ្នាំខាល អដ្ឋស័ក ចុល្លសករាជ ១២៨៨ត្រូវបន្ថែមខែអាសាឍជា បឋមាសាឍ និង ទុតិយាសាឍ ដើម្បីឲ្យព្រះចន្ទទៅស្ថិតនៅក្នុងឫក្សរបស់ខ្លួន។ បណ្តាខែទាំង១២ មានខែ៣ គឺ ផល្គុន អាសាឍ និងភទ្របទ មានដួងមួយគូៗះ

-ផល្គុន មានដួងពីរហៅ បុព្វផល្គុណី (គោឈ្មោល) នឹង ឧត្តរផល្គុណី(គោញី)

-អាសាឍ មានដួងពីរហៅ បុព្វាសាឍ (រាជសីហ៍ឈ្មោល) នឹង ឧត្តរាសាឍ (រាជសីហ៍ញី)

-ភទ្របទ មានដួងពីរហៅ បុព្វភទ្របទា(រមាសឈ្មោល) នឹង ឧត្តរភទ្របទា(រមាសញី)

ហេតុនេះហើយបានជាពីបូរាណ ហោរាអាចលើក៣ខែនេះ បើរាសីចក្ររិលដល់ខែណាត្រូវលើកខែនោះដើម្បីបង្គ្រប់ប្រតិទិន គឺថាដើម្បីឲ្យមានចំនួនថ្ងៃស្មើគ្នានឹងចំនួនថ្ងៃសុរិយគតិ ។ ប៉ុន្តែតាមទំនៀមទម្លាប់ គេនិយមលើកខែ តែខែអាសាឍ ហៅអាសាឍទី ២ ឬ ទុតិយាសាឍ ។(សូរ្យយាត្រឡើងស័ក អ៊ុម ពូវ ពុទ្ធសាសនបណ្ឌិត្យ   ភ្នំពេញ ១៩៧០)

៥- <u>**ចន្ទ្រាធិមាស**</u> - បន្ថែម១ថ្ងៃក្នុងខែជេស្ឋ ឯការបន្ថែម១ថ្ងៃក្នុងខែជេស្ឋនោះគឺគោចរព្រះចន្ទលឿនហួសវិញ ឧបមានៅ១រោចខែអាសាឍព្រះចន្ទស្ថិតក្នុងឫក្ស២រោច។

៦- <u>**សង្ក្រាន្ត**</u> មានន័យថាដំណើរព្រះអាទិត្យចូលកាន់រាសីថ្មីគឺដំណើរដាច់ឆ្នាំចាស់ផ្លាស់ឆ្នាំថ្មីឬពិធីចូលឆ្នាំថ្មី។ យើងដឹងថា ឆ្នាំចន្ទគតិខ្លីជាងឆ្នាំសុរិយគតិ។ ដោយហេតុថាចូលឆ្នាំយកតាមសុរិយគតិ ដូច្នេះទើបមានបន្ថែម១ថ្ងៃឬ១ខែក្នុងឆ្នាំខ្លះ។ តាមក្បួនហោរាសាស្ត្រ ការបន្ថែម១ថ្ងៃឬ១ខែមកពីគោចរព្រះចន្ទលឿនឬយឺតបន្តិចៗរាល់ឆ្នាំ ព្រះចន្ទមកឋិតក្នុងឫក្សពុំបានទៀងទាត់ហើយចូលក្នុងឫក្សផ្សេងទៅវិញ។ ហោរាសាស្ត្រនិយាយរាសី កាលណាប្រើជារង្វាស់រង្វាល់ ទាំងអស់មាន១២ រាប់ពីរាសី០ដល់រាសី១១។ មួយរាសីមាន៣០អង្សាហើយ១អង្សាមាន៦០លិប្តា។

ហោរាកំណត់ថ្ងៃចូលឆ្នាំនៅវេលាសុរិយាឆ្លងពី រាសី១១ចូលទៅដល់ រាសី០ ហៅថ្ងៃសង្ក្រាន្ត។

ពិធីចូលឆ្នាំមាន៣ថ្ងៃ (ឆ្នាំខ្លះមាន៤ថ្ងៃ)។ ថ្ងៃទី១ ហៅថ្ងៃចូលឆ្នាំ ថ្ងៃកណ្តាលហៅវនប័ត ថ្ងៃចុងក្រោយហៅថ្ងៃឡើងស័ក។ ហោរាគណនាជាដំបូងរកថ្ងៃឡើងស័ក គឺថ្ងៃឡើងស័កនេះហើយដែលផ្តល់ថ្ងៃឯទៀត

មានថ្ងៃចូលឆ្នាំ ថ្ងៃវនប័តជាដើម។ ត្រូវចងចាំថា តាមក្បួនហោរាសាស្ត្រខ្មែរយើង

ថ្ងៃឡើងស័កត្រូវនៅក្នុងចន្លោះពី ៦កើតខែចេត្រ ទៅ ៥កើតខែពិសាខ។

បើថ្ងៃឡើងស័កនៅចន្លោះពី ៦កើតខែចេត្រ ទៅ ៩រោចខែចេត្រ ឆ្នាំនោះជាឆ្នាំជាសុភាពឬឆ្នាំប្រក្រតីមាន១២ខែ។ បើថ្ងៃឡើងស័កនៅចន្លោះពី ១០រោចខែចេត្រ ទៅ ៥កើតខែពិសាខ ឆ្នាំនោះជាឆ្នាំអធិកមាសមាន១៣ខែ។

រូបមន្តដែលហោរាប្រើក្នុងការគិតលេខផ្សេងៗ ដើម្បីធ្វើមហាសង្ក្រាន្ត សន្មតឆ្នាំទី១របស់សករាជនីមួយៗនៅថ្ងៃឡើងស័កគឺ:

-បូរាណស័ករាជ១	ថ្ងៃពុធ៨កើតខែចេត្រឆ្នាំកុរ
-ពុទ្ធស័ករាជ១	ថ្ងៃព្រហស្បតិ៍១៣កើតខែចេត្រឆ្នាំម្សាញ់
-មហាស័ករាជ១	ថ្ងៃពុធ១១រោចខែចេត្រឆ្នាំឋោះ
-ចុល្លស័ករាជ១	ថ្ងៃចន្ទ១២កើតខែចេត្រឆ្នាំកុរ

<u>ចំពូកទី៣</u> - របៀបរកឈ្មោះឆ្នាំ និង ស័ក

យើងអាចដឹងបានដោយងាយនូវ ឆ្នាំ ឬស័ក បើយើងដឹងសករាជណាមួយ។

១ - **រកឈ្មោះឆ្នាំ** - ខ្មែរយើងរាប់ឆ្នាំជូតជាទី១.....ឆ្នាំកុរជាទី១២

-បើយើងស្គាល់ពុទ្ធសករាជ យើងត្រូវរក ចំនួនសេស = (ពស + ៥) ចែក ១២

-បើយើងស្គាល់មហាសករាជ យើងត្រូវរក ចំនួនសេស = (មហ + ៣) ចែក ១២

-បើយើងស្គាល់ចុល្លសករាជ យើងត្រូវរក ចំនួនសេស = (ចល + ១១) ចែក ១២

-បើយើងស្គាល់គ្រិស្តសករាជ យើងត្រូវរក ចំនួនសេស = (គស + ៩) ចែក ១២

ចំនួនសេសនេះហើយជាលេខរៀងរបស់ឈ្មោះឆ្នាំ (ក្រោយថ្ងៃឡើងស័ក) ។

ក-ឧទាហរណ៍ ព.ស២៥៥០

២៥៥០+៥=២៥៥៥ ; ២៥៥៥ ចែក ១២ បានចំនួនសេស ១១ ; ឆ្នាំទី១១ គឺឆ្នាំច

ខ- ឧទាហរណ៍ គ.ស២០០៧ (សករាជក្រោយថ្ងៃឡើងស័ក)

២០០៧+៩=២០១៦ ; ២០១៦ ចែក ១២ បានចំនួនសេស ០ ; ឆ្នាំទី០ = ឆ្នាំទី ១២ គឺឆ្នាំកុរ

២ - **រកស័ក** -

-ចំពោះមហាសករាជនឹងចុល្លសករាជ លេខខាងចុងជាលេខស័ក។

-បើពុទ្ធសករាជគឺលេខខាងចុងរបស់ (ព.ស - ២)

ឧទាហរណ៍ ព.ស២៥៥១ ;

(២៥៥១ - ២) = ២៥៤៩ ; លេខ៩ គឺ នព្វស័ក

បើគ្រិស្តសករាជ (សករាជក្រោយថ្ងៃឡើងស័ក)

គឺលេខខាងចុងរបស់ (គ.ស + ២)

ឧទាហរណ៍ គ.ស២០០៧ ;

(២០០៧ + ២) = ២០០៩ ; លេខ៩ គឺ នព្វស័ក

មុននឹងបញ្ចប់អត្ថបទសង្ខេបនេះ ខ្ញុំ រស់ វ៉ាន់ថា សូមអរគុណដល់លោក ម៉ក់ ភឺន ដែលតែងតែបានផ្តល់បន្ថែមឯកសារជាច្រើនក្នុងការស្រាវជ្រាវនានារបស់ខ្ញុំ។ ម្យ៉ាងទៀត ខ្ញុំយល់ថាអត្ថបទនេះ ច្បាស់ជាមានការភាន់ច្រឡំឬការខ្វះខាតខ្វះមិនខាន សូមអស់លោកអ្នកអានមេត្តាអធ្យាស្រ័យ និង សូមជួយកែតម្រូវ និងបំពេញឲ្យរឹតតែបានប្រសើរថែមទៀតផងចុះ ខ្ញុំសូម អរគុណទុកជាមុន។

៩-២ កបិលមហាព្រហ្ម និង ធម្មបាល - ទេពធីតា៧អង្គ

ក្នុងកាលដើមនៃភទ្ទកប្បនេះ មានបុរសម្នាក់ឈ្មោះ ធម្មបាលជាបុត្រសេដ្ឋី រៀនចេះចប់ត្រៃវេទ តាំងពីអាយុ៧ឆ្នាំ។ សេដ្ឋីសាងប្រាសាទឲ្យនៅជិតដើមជ្រៃធំមួយ។ ធម្មបាលកុមារចេះទាំងភាសាបក្សីទាំងពួងផង ហើយបានជាអាចារ្យសម្តែងមង្គលផ្សេងៗ ដល់មនុស្សទាំងពួង។ គ្រានោះ មនុស្សលោករមែងរាប់អានព្រះមហាព្រហ្ម និង កបិលមហាព្រហ្ម ថាជាអ្នកសម្តែងមង្គលដល់មនុស្សទាំងពួង។ កាលកបិលមហាព្រហ្មជ្រាបពត៌មាននោះ ក៏ចុះមកសួរបញ្ហានឹងធម្មបាល៣ខ

សន្យាថាបើដោះប្រស្នាបានក្នុងវេលា៧ថ្ងៃនឹងកាត់ក្បាលបូជាធម្មបាលកុមារ
បើដោះមិនបាននឹងកាត់ក្បាលធម្មបាលវិញ។
លុះកន្លង៦ថ្ងៃហើយ
ក៏ធម្មបាលគិតប្រស្នានោះមិនឃើញដឹងខ្លួនថានឹងត្រូវស្លាប់ដោយអាជ្ញាកបិលមហាព្រហ្ម
ជាប្រាកដ ដូច្នេះគួរអញរត់ទៅពួនលាក់ខ្លួនឲ្យស្លាប់បង់ដោយខ្លួនឯង
ទើបចុះពីប្រាសាទទៅដេកនៅក្រោមដើមត្នោតមួយគូ ដែលមានសត្វឥន្ទ្រីញីឈ្មោលនៅ។
វេលាយប់ ឥន្ទ្រីញីសួរឥន្ទ្រីឈ្មោលថា ព្រឹកស្អែកនេះយើងបានអាហារស្អី?
ឥន្ទ្រីឈ្មោលឆ្លើយថា យើងនឹងបានសាច់ធម្មបាលកុមារដែលត្រូវកបិលមហាព្រហ្មសម្លាប់
ព្រោះដោះប្រស្នាមិនរួច។ ឥន្ទ្រីញីសួរថាប្រស្នានោះដូចម្ដេច? ឥន្ទ្រីឈ្មោលឆ្លើយថា
វេលាព្រឹកសិរីស្ថិតនៅទីណា? ត្រូវឆ្លើយថានៅ
មុខ ហេតុនោះមនុស្សទាំងឡាយត្រូវយកទឹកលប់មុខ។ខមួយទៀតថាថ្ងៃត្រង់សិរីស្ថិត
នៅទីណា? ត្រូវឆ្លើយថានៅទ្រូង ហេតុនោះមនុស្សទាំងឡាយត្រូវយកទឹកលាបទ្រូង។
ខមួយទៀតថាវេលាល្ងាចសិរីស្ថិតនៅទីណា? ត្រូវឆ្លើយថានៅជើង ហេតុនោះមនុស្សទាំង
ឡាយត្រូវយកទឹកលាងជើង។ធម្មបាលកុមារបានឮដូច្នោះក៏ត្រឡប់ទៅប្រាសាទវិញ។
ព្រឹកឡើង ធម្មបាលកុមារ ក៏ឆ្លើយដោះស្រាយតាមដែលបានឮមកទើបកបិលមហាព្រហ្ម
ហៅបុត្រីទាំង៧នាក់មកប្រាប់ថាឥឡូវបិតាត្រូវកាត់ក្បាលបូជាធម្មបាលកុមារ តែបើដាក់
ក្បាលនោះលើផែនដីក៏នឹងកើតជាភ្លើងឆេះលោកធាតុ បើបោះទៅលើអាកាសភ្លៀងក៏នឹង
រាំង បើបោះទៅក្នុងមហាសមុទ្រទឹកក៏រីងស្ងួតអស់ ដូច្នេះសុំឲ្យកូនទាំង៧នាក់យកពាន
មាសមកទទួលក្បាល ថាហើយក៏កាត់ក្បាលហុចទៅនាងទុង្សាជាកូនច្បង ទើបនាងទុង្សា
យកពានចូលទៅទទួលសិរ្សបិតា ហើយហែប្រទក្សិណភ្នំព្រះសុមេរុ ៦០នាទី ហើយក៏
អញ្ជើញទៅប្រតិស្ឋានទុកក្នុងមណ្ឌប នៅក្នុងគុហាគន្ធមាលីភ្នំកៃលាស។ វិស្សុកម្ម
ក៏និម្មិតរោង ហៅ "ភគវតីសភា" ជាទីប្រជុំទេវតា លុះដល់គម្រប់ ១ឆ្នាំសង្ក្រាន្ត
នាងទេពធីតាទាំង៧ផ្លាស់គ្នាមកអញ្ជើញសិរ្ស កបិលមហាព្រហ្មចេញមកហែប្រទក្សិណ
ភ្នំព្រះសុមេរុំរាល់ៗឆ្នាំ ហើយត្រឡប់ទៅទេវលោកវិញ។

ឈ្មោះទេពធីតាដែលត្រូវវេនចុះមកអញ្ជើញសិរ្សកបិលមហាព្រហ្ម

គឺទៅតាមថ្ងៃចូលឆ្នាំ បើ :

-ថ្ងៃអាទិត្យឈ្មោះទុង្សាសៀតផ្កាទទឹមគ្រឿងប្រដាប់បទុមរាគ(ពណ៌ក្រហម) ភក្សាហារផ្លែឧទុម្ពរ ព្រះហស្តស្តាំកាន់ច័ក្រ ព្រះហស្តឆ្វេងកាន់ស័ង្ខពាហនៈគ្រុឌ ។

-ថ្ងៃចន្ទ ឈ្មោះគោរាគសៀតផ្កាអង្គាបុស្ស គ្រឿងប្រដាប់មុក្តា (គជ់ខ្យង) ភក្សាហារប្រេង ព្រះហស្តស្តាំកាន់ព្រះខ័ន ព្រះហស្តឆ្វេងកាន់ឈើច្រត់ ពាហនៈខ្លា ។

-ថ្ងៃអង្គារ ឈ្មោះរាក្សសា សៀតផ្កាឈូក គ្រឿងប្រដាប់មោរា (កែវសម្បុរធ្នូត) ភក្សាហារលោហិត ព្រះហស្តស្តាំកាន់ត្រីសូល៍ ព្រះហស្តឆ្វេងកាន់ធ្នូ ពាហនៈអស្សតរ (សេះ) ។

-ថ្ងៃពុធ ឈ្មោះមណ្ឌា សៀតផ្កាចម្ប៉ា គ្រឿងប្រដាប់ពិទូរ្យ ភក្សាហារទឹកដោះសប្បិ (ទឹកដោះថ្លា) ព្រះហស្តស្តាំកាន់ម្ជុល ព្រះហស្តឆ្វេងកាន់ឈើច្រត់ ពាហនៈលា។

-ថ្ងៃព្រហស្បតិ៍ ឈ្មោះកិរិណីសៀតផ្កាមណ្ឌា គ្រឿងប្រដាប់មរកត ភក្សាហារសណ្តែក លូ ព្រះហស្តស្តាំកាន់កង្វេរ ព្រះហស្តឆ្វេងកាន់កាំភ្លើង ពាហនៈដំរី។

-ថ្ងៃសុក្រ ឈ្មោះកិមិរា សៀតផ្កាចង្កុលណី គ្រឿងប្រដាប់បុស្សរាគ័ម (ពណ៌លឿង) ភក្សាហារចេកណាំវ៉ា ព្រះហស្តស្តាំកាន់ព្រះខ័ន ព្រះហស្តឆ្វេងកាន់ពិណ ពាហនៈក្របី ។

-ថ្ងៃសៅរ៍ឈ្មោះមហោទរាសៀតផ្កាត្រកៀត គ្រឿងប្រដាប់នីលរតន៍ ភក្សាហារសាច់ទ្រាយ ព្រះហស្តស្តាំកាន់ច័ក្រ ព្រះហស្តឆ្វេងកាន់ ត្រីសូល៍ ពាហនៈក្ងោក ។

ទេពធីតាសុទ្ធតែសម្តែងកិរិយាផ្សេងៗដូចនេះ ៖

ពី ព្រលឹម ដល់ ថ្ងៃត្រង់ ជិះឈរលែងដៃ

ពី ថ្ងៃត្រង់ ដល់ ព្រលប់ អង្គុយពាក់ចៀង

ពី ព្រលប់ ដល់ អធ្រាត្រ ដេកបើកភ្នែក

ពី អធ្រាត្រ ដល់ ភ្លឺ ដេកធ្មេចភ្នែក

៩-៣ ប្រតិទិនបុណ្យទានសមាសពីឆ្នាំ ២០១៥ ដល់ ២០២៤

ត្រស្តិសង្ក្រាន្ត : ចាប់ពីថ្ងៃ១២ ដល់ ១៥រោច ខែផល្គុន (៤ថ្ងៃ) គឺដំណើរផ្តាច់ឆ្នាំចាស់ ផ្លាស់ឆ្នាំថ្មី មានពិធីសូត្រភាណយក្ខ លេងក្មេងត្រុដិ រាំត្រុដិ ច្រៀងត្រុដិ ។ត្រស្តិក្លាយពីសំស្ក្រិត ត្រុដិ (កាត់, ផ្តាច់) នៅខែផល្គុននេះ មានពិធីត្រស្តិសង្ក្រាន្ត ហៅព្រះរាជពិធីបញ្ចាន់ត្រស្តិ មានពិធីភាណយក្ស គឺមានសូត្រភាណយក្ស បណ្តេញយក្ស ខ្មោចបីសាច ។

ពិធីបុណ្យទានសមាស	2015 ឆ្នាំមមែសប្តស័ក ២៥៥៩	2016 ឆ្នាំវកអដ្ឋស័ក ២៥៦០	**ពិធីបុណ្យទានសមាស**	2017 ឆ្នាំរកានព្វស័ក ២៥៦១	2018 ឆ្នាំចសំរិទ្ធិស័ក ២៥៦២
មាឃបូជា	អង្គារ 3 កុម្ភៈ	ចន្ទ 22 កុម្ភៈ	មាឃបូជា	សៅរ៍ 11 កុម្ភៈ	ពុធ 31 មករា
ត្រស្តិសង្ក្រាន្ត (៤ថ្ងៃ)	ចន្ទ 16 មីនា	អាទិត្យ 3 មេសា	ត្រស្តិសង្ក្រាន្ត (៤ថ្ងៃ)	សុក្រ 24 មីនា	អង្គារ 13 មីនា
ចូលឆ្នាំថ្មី	អង្គារ 14 មេសា 14H24	ព្រហស្បតិ៍ 14មេសា 20H	ចូលឆ្នាំថ្មី	សុក្រ 14 មេសា 3H12	សៅរ៍ 14 មេសា 9H12
ពិសាខបូជា	សៅរ៍ 2 ឧសភា	សុក្រ 20 ឧសភា	ពិសាខបូជា	ពុធ 10 ឧសភា	អាទិត្យ 29 មេសា
ច្រត់ព្រះនង្គ័ល	ពុធ 6 ឧសភា	អង្គារ 24 ឧសភា	ច្រត់ព្រះនង្គ័ល	អាទិត្យ 14 ឧសភា	ព្រហស្បតិ៍ 3 ឧសភា
ចូលវស្សា (៣ខែ)	សុក្រ 31 កក្កដា	ពុធ 20 កក្កដា	ចូលវស្សា (៣ខែ)	អាទិត្យ 9 កក្កដា	សៅរ៍ 28 កក្កដា
កាន់បិណ្ឌ (១៤ថ្ងៃ)	ចន្ទ 28 កញ្ញា	សៅរ៍ 17 កញ្ញា	កាន់បិណ្ឌ (១៤ថ្ងៃ)	ពុធ 6 កញ្ញា	អង្គារ 25 កញ្ញា
ភ្ជុំបិណ្ឌ	ចន្ទ 12 តុលា	សៅរ៍ 1 តុលា	ភ្ជុំបិណ្ឌ	ពុធ 20 កញ្ញា	អង្គារ 9 តុលា
ចេញវស្សា	អង្គារ 27 តុលា	អាទិត្យ 16 តុលា	ចេញវស្សា	ព្រហស្បតិ៍ 5 តុលា	ពុធ 24 តុលា

កឋិនទាន (២៩ថ្ងៃ)	ពុធ 28 តុលា	ចន្ទ 17 តុលា	កឋិនទាន (២៩ថ្ងៃ)	សុក្រ 6 តុលា	ព្រហស្បតិ៍ 25 តុលា
បុណ្យអុំទូក (៣ថ្ងៃ)	អង្គារ 24 វិច្ឆិកា	អាទិត្យ 13 វិច្ឆិកា	បុណ្យអុំទូក (៣ថ្ងៃ)	ព្រហស្បតិ៍ 2 វិច្ឆិកា	ពុធ 21 វិច្ឆិកា
ពិធីបុណ្យទ្វាទសមាស	2019 ឆ្នាំកុរឯកស័ក ២៥៦៣	2020 ឆ្នាំជូតទោស័ក ២៥៦៤	**ពិធីបុណ្យទ្វាទសមាស**	2021 ឆ្នាំឆ្លូវត្រីស័ក ២៥៦៥	2022 ឆ្នាំខាលចត្វាស័ក ២៥៦៦
មាឃបូជា	អង្គារ 19 កុម្ភៈ	សៅរ៍ 8 កុម្ភៈ	មាឃបូជា	ព្រហស្បតិ៍ 28 មករា	ពុធ 16 កុម្ភៈ
ត្រស្តិសង្ក្រាន្ត (៤ថ្ងៃ)	ចន្ទ 1 មេសា	សុក្រ 20 មីនា	ត្រស្តិសង្ក្រាន្ត (៤ថ្ងៃ)	ពុធ 10 មីនា	អង្គារ 29 មីនា
ចូលឆ្នាំថ្មី	អាទិត្យ 14 មេសា 15H12	អង្គារ 14 មេសា 20H48	ចូលឆ្នាំថ្មី	ពុធ 14 មេសា 4H00	ព្រហស្បតិ៍ 14 មេសា 10H00
ពិសាខបូជា	សៅរ៍ 18 ឧសភា	ពុធ 6 ឧសភា	ពិសាខបូជា	ចន្ទ 26 មេសា	អាទិត្យ 15 ឧសភា
ច្រត់ព្រះនង្គ័ល	ពុធ 22 ឧសភា	អាទិត្យ 10 ឧសភា	ច្រត់ព្រះនង្គ័ល	សុក្រ 30 មេសា	ព្រហស្បតិ៍ 19 ឧសភា
ចូលវស្សា (៣ខែ)	ពុធ 17 កក្កដា	ចន្ទ 6 កក្កដា	ចូលវស្សា (៣ខែ)	អាទិត្យ 25 កក្កដា	ព្រហស្បតិ៍ 14 កក្កដា
កាន់បិណ្ឌ (១៤ថ្ងៃ)	សៅរ៍ 14 កញ្ញា	ព្រហស្បតិ៍ 3 កញ្ញា	កាន់បិណ្ឌ (១៤ថ្ងៃ)	ពុធ 22 កញ្ញា	អាទិត្យ 11 កញ្ញា
ភ្ជុំបិណ្ឌ	សៅរ៍ 28 កញ្ញា	ព្រហស្បតិ៍ 17 កញ្ញា	ភ្ជុំបិណ្ឌ	ពុធ 6 តុលា	អាទិត្យ 25 កញ្ញា
ចេញវស្សា	អាទិត្យ 13 តុលា	សុក្រ 2 តុលា	ចេញវស្សា	ព្រហស្បតិ៍ 21 តុលា	ចន្ទ 10 តុលា
កឋិនទាន (២៩ថ្ងៃ)	ចន្ទ 14 តុលា	សៅរ៍ 3 តុលា	កឋិនទាន (២៩ថ្ងៃ)	សុក្រ 22 តុលា	អង្គារ 11 តុលា
បុណ្យអុំទូក (៣ថ្ងៃ)	អាទិត្យ 10 វិច្ឆិកា	សុក្រ 30 វិច្ឆិកា	បុណ្យអុំទូក (៣ថ្ងៃ)	ព្រហស្បតិ៍ 18 វិច្ឆិកា	ចន្ទ 7 វិច្ឆិកា

ពិធីបុណ្យទានសមាស	2023 ឆ្នាំថោះបញ្ចស័ក ២៥៦៧	2024 ឆ្នាំរោងឆស័ក ២៥៦៨
មាឃបូជា	អាទិត្យ 5 កុម្ភៈ	សៅរ៍ 24 កុម្ភៈ
ត្រស្តិសង្រ្កាន្ត (៤ថ្ងៃ)	សៅរ៍ 18 មីនា	សុក្រ 5 មេសា
ចូលឆ្នាំថ្មី	សុក្រ 14 មេសា 16H00	អាទិត្យ 14 មេសា 22H24
ពិសាខបូជា	ព្រហស្បតិ៍ 4 ឧសភា	ពុធ 22 ឧសភា
ច្រត់ព្រះនង្គ័ល	ចន្ទ 8 ឧសភា	អាទិត្យ 26 ឧសភា
ចូលវស្សា (៣ខែ)	ពុធ 2 សីហា	អាទិត្យ 21 កក្កដា
កាន់បិណ្ឌ (១៤ថ្ងៃ)	សៅរ៍ 30 កញ្ញា	ពុធ 18 កញ្ញា
ភ្ជុំបិណ្ឌ	សៅរ៍ 14 តុលា	ពុធ 2 តុលា
ចេញវស្សា	អាទិត្យ 29 តុលា	ព្រហស្បតិ៍ 17 តុលា
កឋិនទាន (២៩ថ្ងៃ)	ចន្ទ 30 តុលា	សុក្រ 18 តុលា
បុណ្យអុំទូក (៣ថ្ងៃ)	អាទិត្យ 26 វិច្ឆិកា	ព្រហស្បតិ៍ 14 វិច្ឆិកា